

نوام چامسکی
ترجمه‌ی اکرم پدram نیا

دولت‌های فرومانده

مؤسسه نشر افق با پروفیسور نوام چامسکی (Prof Noam Chomsky) برای خرید امتیاز انتشار ترجمه‌ی فارسی کتاب دولت‌های فرومانده - طبق قانون بین‌المللی "حق انحصاری نشر اثر" (Copyright) - به توافق رسید.

پیش‌گفتار / ۹

بی‌پرده، وحشتناک، گریزناپذیر / ۱۳

دولت‌های یاغی / ۸۵

غیرقانونی اما موجه / ۱۶۵

ترویج دموکراسی در خارج از کشور / ۲۰۹

خاورمیانه: دلیل آشکار / ۳۳۱

پیشبرد دموکراسی در داخل وطن / ۴۰۳

سخن پایانی / ۴۹۵

یادداشت‌ها، کتابنامه و منابع / ۵۲۱

مترجم و ویراستاران خود را موظف می‌دانند از جناب آقای دکتر فریبرز رییس دانا که معادل گویا و دقیق "فرومانده" را برای واژه‌ی "FAILED" پیشنهاد کردند، تشکر و قدردانی کنند؛ زیرا "دولت‌های فرومانده" یعنی دولت‌هایی که به رغم قدرت بسیار، از اداره‌ی بهینه‌ی امور ناتوانند.

پیش‌گفتار

مجموعه مواردی که باید در ارتباط با بهروزی و حفظ حقوق انسان مدنظر قرار گیرند، طبیعتاً از دغدغه‌های ذاتی و موضوعات بنیادین بشری است. اما مواردی هم هستند که به دلیل تأثیر مستقیم‌شان بر آینده‌ی حیات شایسته و مناسب، به نظر اجتناب‌ناپذیر می‌آیند، که از آن میان می‌توان حداقل به سه مورد اشاره کرد: جنگ هسته‌ای، نابودی محیط زیست و شیوه‌ی عملکرد دولت ابرقدرت دنیا. که مورد سوم احتمال رخداد فاجعه‌های مذکور را افزایش می‌دهد. از آنجایی که مردم آمریکا مشخصاً با برنامه‌های دولت خود موافق نیستند، موظفند که دولت را تحت فشار قرار دهند. البته این عدم موافقت مورد چهارمی را نیز مطرح می‌سازد که باید عمیقاً مردم آمریکا و همه‌ی دنیا را نگران کند: و آن شکاف عمیق و وسیع بین افکار عمومی و خط مشی سیاسی حاکم است. یکی از علل ایجاد ترس و نگرانی، که نمی‌توان به راحتی از آن گذشت، "این است که کل "نظام" آمریکا با مشکلی جدی مواجه است، زیرا به سمت و سویی می‌رود

که سبب می‌شود ارزش‌های تاریخی خود از قبیل برابری، آزادی و دموکراسی ارزشمندش را از دست بدهد.

"نظام" آمریکا با انتخاب شیوه‌ای متعارف و اجرای مکرر آن در کشورهایی که به عنوان خطر بالقوه برای امنیت آمریکا معرفی می‌شوند (مثلاً عراق) اکنون در شرف کسب برخی ویژگی‌های دولت‌های فرومانده است. آمریکا با به کار بستن این شیوه‌ها تحت عنوان ضرورت دخالت در امور برخی کشورها قصد دارد مردم این کشورها را از خطرات جدی داخلی (مثلاً هائیتی)، نجات بدهد. اگر چه این تصور را به طرز "ناامیدکننده‌ای نادرست" تشخیص دادند، اما عملاً برخی از ویژگی‌های عمده‌ی دولت‌های فرومانده در آن قابل شناسایی است. یکی از این ویژگی‌ها ناتوانی یا عدم تمایل حاکمیت آمریکا، در زمینه‌ی حفاظت از شهروندان خود است؛ حفاظت از آن‌ها در برابر ردیابی و تجاوز یا حتی احتمالاً [نجات] از نابودی. ویژگی دیگر، گرایش آن‌ها به این‌که خود را مافوق قانون داخلی یا حقوق بین‌الملل می‌دانند، و در نتیجه آزادند که از حربه‌ی تجاوز و خشونت استفاده کنند. و اگر از برخی رهاوردهای دموکراتیک یا اشکال خاصی از دموکراسی برخوردارند، از "کاستی‌های دموکراتیک" در رنجند، چنین کاستی‌هایی، نهادهای دموکراتیک رسمی‌شان را از دموکراسی واقعی محروم می‌سازد. ۲

در این میان یکی از مشکل‌ترین وظایفی که یک فرد می‌تواند برعهده گیرد و در حقیقت یکی از مهم‌ترین آن‌ها، این است که

صادقانه در آینه به خود بنگرد. اگر ما به خودمان اجازه دهیم که واقعیت کشور خود را در آینه ببینیم، برای رؤیت ویژگی‌های "دولت‌های فرومانده" در همین وطن، کوچک‌ترین مشکلی نخواهیم داشت. تشخیص این واقعیت، آن‌هایی را که به کشورهایشان و نسل‌های آینده‌شان اهمیت می‌دهند، عمیقاً ناراحت خواهد کرد. بله، می‌گویم مجموعه‌ی "کشورها"، به خاطر وسعت دامنه‌ی قدرت عظیم آمریکا، و هم‌چنین به خاطر این‌که تهدیدها دیگر محلی نیستند و به مکان و زمان خاصی محدود نمی‌شوند.

نیمه‌ی اول کتاب بیش‌تر به تهدید ویرانگر روزافزون قدرت حاکم آمریکا اختصاص داده شده است. قدرتی که از حقوق بین‌الملل تخطی می‌کند. تخطی از حقوق بین‌الملل، سرفصل مورد توجه شهروندان ابرقدرت جهان است که به هر حال، به عنوان تهدیدی مطرح و به‌جا ارزیابی می‌شود. نیمه‌ی دوم به‌طور کلی به "نهادهای دموکراتیک" مربوط است و این‌که نخبگان درباره‌ی این نهادها چه تصویری دارند و در دنیای واقعی چگونه عمل می‌کنند، چه در "ترویج دموکراسی" در خارج از کشور و چه در شکل دادن آن در داخل وطن. هر دو موضوع کاملاً به هم مربوطند و در چند زمینه مطرح می‌شوند. من در ضمن بحث و بررسی آن‌ها، برای جلوگیری از طولانی شدن پانویست‌ها، از ذکر منابعی که به آسانی در آثار اخیرم یافت می‌شوند، خودداری خواهم کرد. ۳